

Timaru-Kast Sándor (Ingelheim):

Attila Nagykirály és a hunok a Rajnánál

Attila Nagykirályunkat, akinek Hun Birodalma a Kínai Nagy Faltól az Atlanti-óceánig terjedt, életében Keleten és Nyugaton egyaránt nagy becsben tartották, és tartják még ma is. Lásd a Nibelung-éneket (Nibelungenlied), a Hunalandot (14. ábra), az ausztriai Tulln¹²⁹ városban felállított monumentális Attila szoborcsoportot, a „Világura” szobrot a francia La Cheppe nevű helységben (5. ábra), és a Camp d’Attila műemléket (6. ábra). És aztán Szent Attila (San Atilano, 850–919) a neve Tarazonában (Aragónia) született, Zamora (Kasztília) egyházmegye első püspökének, aki azért kapta az „Attila” nevet, mert a nyugati-gótok (akik a római állami, majd egyházi propaganda szerint a gonosz Attila ellen nagy hévvel harcoltak) nagy tiszteletben tartották a hun nagykirály emlékét.¹³⁰

1. ábra. Attila emlékmű, Tulln (Ausztria).

Hunalandnak hívták a kora-középkorban a frízek-lakta vidéket. A fríz kiskirályok Brüsszeltől (Bruocsella – „broek” *láp* + „zele” *hely, helység, telep*) Brémáig („brim” *perem*) magukat hunoknak és országukat meg népüket „hun”-nak nevezték. Ők az „Attila” nevet vették fel (mint AÆthelwulf, AÆthelred)¹³¹.

¹²⁹ Tulln (Alsó-Ausztria) a Krimhild-csatájának a színhelye.

¹³⁰ Világháló: hu.wikipedia.org > wiki> Szent Attila: A [spanyol](#) és [portugál](#) Atilano név a hun [Attila király](#) nevéből származik. A [Hispaniában](#) megtelepedett [vizigótok](#) ugyanis nagy tiszteletben tartották a hun uralkodó emlékét.

¹³¹ Ezek a királynevek Angliába is átkerültek, Wessex és Mercia több királyát is így hívták.

2. ábra. Hun hagyományőrök.

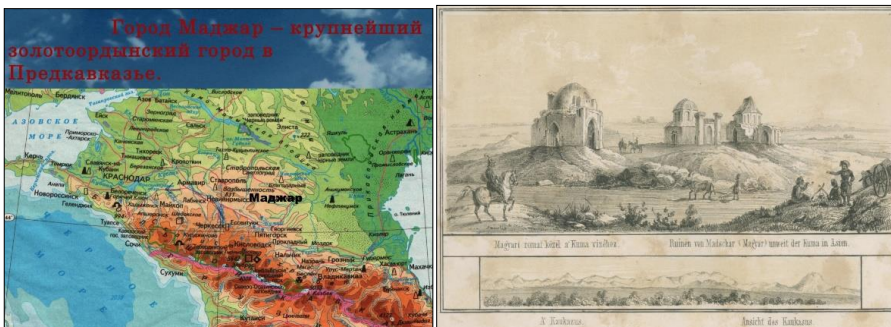
Attila és a hunok

Attila, a magyarok Nagykirálya 406 körül született, En-Gédiben, Engadinban vagy valahol ott. En-Gédi a Holt-tenger nyugati partján fekszik, innen nem messze van Nimród ősi erődje is a Golán- avagy a Dzsúlán-fennsíkon (Qal'at al-Subeida –'Nagy Szikla Vára', másik neve arabul Qal'at Namrud, héberül Mivcar Nimrod).

3. ábra. Nimród vára és a Gennészereti-tó a Golán fennsíkon.

Engadin Svájcban van, Graubünden kantonban. Ezt a kettősséget, hogy feloldja, a magyar történetírás elhatározta, hogy Attila bizony a Kaukázusban született, ott ahol állott egy Magyar (Madzsar) nevű város is.

4. ábra. Magyar városa a Kaukázusban.

Attila neve egyesek szerint a germán (keleti-gót, gepida) Atta (*atya*) szóból származna, egyébként ugyan úgy szóba jöhetne a baszk *atta* (atya) szó is. Mások tisztábban látják a múltat. Ezek szerint Nagykirályunk neve török eredetű: Omejian Pritsak¹³² szerint Attila (*Ἀτίλα*) egy összetett méltóságnév, amely a török ES *nagy, ősi* (lásd: ómagyar ES-TAN *Isten*) és TIL *tenger, óceán* (nagy víz – ITIL, ETEL > lásd: Etelköz) meg egy A rag. Tehát: *attil-* (< **etsil* < **es til*) with the meaning "the oceanic, universal ruler" – 'hatalmas uralkodó, a világ ura' értelemmel bír. Más vélemény szerint – H. Althof (1902) considered it was related to Turkish *atli* (horseman, cavalier), or Turkish *at* (horse) and *dil* (tongue) – Attila neve a türk ATLI (lovag, lovag) szóból származik: AT (ló) és Dil (beszéd).¹³³

5. ábra. Attila, a Világ Ura, „Les Hurlus Attila à La Cheppe” (Champagne, Franciaország).

[DL1] megjegyzést írt:

¹³² Pritsak, Omejian (1919-2006): ukrán-amerikai történész, nyelvész, a Harvard egyetem professzora.

¹³³ Világháló: en.wikipedia.org/wiki/Attila

6. ábra. Attila tábora egy kelta faluban, La Cheppe környékén (Champagne, Franciaország).

Attila amúgy 450 körül hadjáratot indított a Római birodalom ellen, és ezért átkelt a Rajnán. A Rajnán való átkelés Mainztól feljebb történt, mondják a történészek. Ez feltehetően a mai Bingennél (római Bingium) történhetett, ahol egy természetes gázló is volt/van. Itt 2022 nyarán olyan alacsony volt a Rajna vize, hogy gyalog is át lehetett volna menni a túlsó partra, ha a XIX. századba nem kezdik el a hajózási árok megépítését, majd a meder mélyítését. Ugyanitt van a „Síró szikla” (Loreley) és itt fekszik Szent Goar város is, amely nevét egy az Attila seregébe vonuló alán vezér után kapta, aki a monda szerint a kereszténységet hozta a vidékre.

Attila seregével a nemetek (*nemetes*) földjére érkezett. A nemetek egy kelta törzs volt, amely nevét feltehetően első vezére, Nemed nyomán örökölte (Nemed népe). Nemedről írja az ír *Honfoglalások könyve*, hogy népét kivezette a Turánból (Szkítia indiai határáról), és letelepíti a „*Malus maeotis*” (Meotisz partja) vidékére. A magyar krónikákban is szerepel a „*Palus maeotis*” – Meotiszi ingovány, ahová Hunor és Magor viszi be népét, sőt ugyanide érkeztek meg a menekülő anatóliai Amazonok is. Elzártsága, elrejtett volta folytán alkalmas volt vándorlók megpihentetésére.

Innen „Szkítiából” indultak el a nemetek, majd a Kárpát-medencében megállva, megpihenve (Sicambria?), az „aranyútján” (a Duna-vonalát követve)¹³⁴ megérkeztek a Rajnához. Azért nevezték magukat frankoknak, mert a szabad szkítáktól származtak.

A Kárpát-medencéből „elköltöző” – Nyugat-Európában szétterjedő – kelta telepések, habár az Ősanyát, DANU-t, „nem tudták magukkal vinni” – írják az ír krónikák, nevét tovább éltették folyóikban: az angliai és skóciai Donoktól a franciaországi Donig. Ők a „DANU-fiai” (Tuatha Dé Dannan – *‘Danu’ istennő törzse*) Danu, azaz az Istenanya gyerekei voltak. A Duna lett a druidák „szentfolyója” mivel benne élt az Ősanya, Danu. Azt a vidéket, ahol kénytelenek voltak az Ősanyát, az Istent – hisz Anya vala az Isten! – hátra hagyni „Anyahonnak” vagyis ANNWN-nak [ejtsd: annún] nevezték. Annwn lett a „Másvilág” neve is, ahová szeretteik vissza-/megtértek. Ez volt másik nevén az „Asszony(ok) országa” – a BANNWN [ejtsd: bannún], magyarul szó szerint: BANYAHON¹³⁵. Bannwn nevében könnyen felismerhetjük a későbbi latin „Pannóniát”, a DANU/DUNA országát, az Ősanya, a „Jóanya”, a későbbi „Szűzanya” (Boldogasszony) országát.

A kelta *nemetek* neve vetődött rá a később ide betelepült germánokra. Magyar nevük máig fennmaradt, és ezt vették át a szomszédságunkba élő szláv nyelvet beszélő népek (niemiecki).

¹³⁴ Förster, O., Spielvogel, G., Nägele, G.: Auf der Suche nach dem Gold der Kelten (München, 2002).

¹³⁵ Óírül BAN (ma: BEAN) férjes asszony, öregasszony (BANYA) – vö. BAB menyecske, szerető.

Caesar Kr. e. 55-ben legyőzi az egyesült 7 kelta törzset, – a hetediknek csatlakozott törzs a nemetek törzse volt, – és elfoglalja a Rajna teljes balpartját.

7. ábra. Nemetes (kelta nemetek), a római Belgica része.

Átkelve a Rajnán, Attila serege elkergeti a Bingium erődből a rómaiakat, majd Mainz felé veszi útját. Mainz ősi kelta település neve, a kelta „napisten” MOGON neve után kapta. A rómaiak Mogonciacumnak írták (MOGON a kelta „napisten” neve + -CUM, -KON kelta „hon” szavakból). Nagyon sok -cum/-um település van itt a ma Rheinhessennek mondott vidéken, pl. Ingel-um, régen Engelum (Sedes Anglia), a mai Ingelheim, és sok -kon végződésű régi település név van Svájcban (Edi-kon, Uiti-kon, Rhaeti-kon).

Attila és a kelták

Az itt átkelő hunok után nevezték el a vidék felett emelkedő hegyláncot Hunhátnak (Hunsrück). Hunhát arról nevezetes, hogy „itt megszűnik a der-die-das” – azaz a nép nyelvén nem alkalmazzák helyesen a „felnémet” *der, die, das* névelőket. A Hunhát vonalától északra terül el a koraközépkorban Hunalandnak mondott vidék. A Hunhátba telepítettek a rómaiak pannóniai lovas-íjász származékait, akárcsak Britanniába. Vajon megértették egymást Attila hunjai a hunhátíjászokkal (származékkal), akik finn történészek szerint is a magyarok ősei? Forrásaink a származékát szőke, világos bőrű embereknek írják le. A *mata* szó pedig a *metanastae, materoi, madaroi, matari, matzari, meterea turba* népet is jelölhet, akikről [Klaudiusz Ptolemaiosz](#), [Caius](#)

[Plinius Secundus](#) és [Publius Ovidius Naso](#) is beszél, s akikben többen – így a finn T. Pekkanen¹³⁶ – a magyarokat vélik felfedezni: „fehér / szőke magyarok”. Tuomo Pekkanen, Helsink-i egyetemen működő finn történész 1973-ban angolul megjelentetett írásában azt taglalja, hogy a magyarság a szarmaták egyenes leszármazottja.

Érdekes még, hogy ezen a vidéken ma is olyan német szavak fordulnak elő a nép ajkán, mint DENGEL *lesimít, lekalapál, döngöl*, DUGGELE *eldug (gyerekjáték)*, FOLDA *föld*, BOCI *boci*, KLAU- *el-csel*, URO- *erő, hatalom*, TCHAJA *'atraktives Mädchen' – csaj*, LAHNO *lány, kisasszony; tündér, (farsangi) királylány* (vö. kelta LEIAN *leány, tündérlány*).

Útközben Mainzfelé Attila katonáival felvágat a Rigódombra (Lerchenberg), ami Mainz felett emelkedik, és innen tekint le a római Mogontiacum várára, a kelta halásztelepre. Itt lova megbotlik, és a gyorsan haragra gerjedőnek, ellenségei által féktelennek, lobbanékonyak, embertelennek leírt Attila így szól katonáihoz: *Fiúk, harcos társaim itt egy templomot fogunk építeni* (helyi legenda szerint). Így épült fel a Meroving-kornak mondott időben a mainzi dóm régi épülete (8. ábra).

8. ábra. Mainzi Szent Márton-dóm.

A Merovingok voltak az első, feltehetően nevük és eredetlegendájuk alapján (tengerből kijövő fehér anyadisznó – emse – szülte meg őzüket, az első Meroving királyt) kelta származású királyok, akik megalapozták, és kb. az 5. század közepétől 751-ig vezették az első frank királyságot (gall-breton néven: Bro Frankíz = „szabad birodalom/birtok”), a frankok első országát, Attila sikeres galliai hadjáratát követően. 751-ben államcsínnyel eltávolították az utolsó Meroving királyt, az addigi palotamester „Karolingok” államcsínnyel, pápai áldással jutottak hatalomba. Az utolsó Meroving királyt kolostorba zárták, pápai engedéllyel, és így örökös nélkül hal meg. Ezzel megszűnik létezni a Meroving-ház.

¹³⁶ Világháló: hu.wikipedia.org/wiki/szkíta_szokások/ cite-note – Pekkanen, Tuomo (1973): On the Oldest Relationship between Hungarians and Sarmatians: from Spali to Asphali (Ural-Altäische Jahrbücher, 45, 1-64).

9. ábra. A Frank Birodalom a Meroving királyok idejében.

Worms környéke egy varázslatos hely. Nem csak azért, mert itt volt a burgundok fővárosa. Worms (is) egy ősi kelta település volt, neve is kelta eredetű: BORMAT *Bormező*. BOR keltául vizet, bugyogó, pezsgő, forrásvizet jelent (lásd: székely-magyar BOR-víz), MAT meg mezőt (mint: Kecské-MÉT). Itt kötött ki a vizen kormányzó nélkül hánykolódó csónak az alvó Siegfrieddel, aki ugyanitt a „kútnál” (forrásnál > „Bormat”) tisztálkodik meg, miután leöli a Nibelungok sárkányát. A „sárkány” a keltáknál az egyensúly jele („mérleg” csillagkép). Megölése az egyensúly felbomlását jelenti, és egy rendkívül harcias korszakot, személyes bosszúk és népek közti háborúk sokaságát indítja be.

10. ábra. Worms, Nibelungok hídja.

Az idegenből jött és tudatlan Siegfried megöli a béke (egyensúly) zálogát, a Sárkányt, majd megölik őt, és Krimhilde (Ildikó) segítségül hívja Attilát, aki már akkor bevette a Rajna-menti vidéket. Miután elfoglalta Bingium (Bingen) és Mogonciacum (Mainz) római erődöket, kialakítja udvarhelyét a mai Alzey nevű városban, nem messze Wormstól.

11. ábra. „Atzel” utca Alzeyban, itt állott Attila (Atzel, Etzel) vára, a Nibelungok legendája szerint.

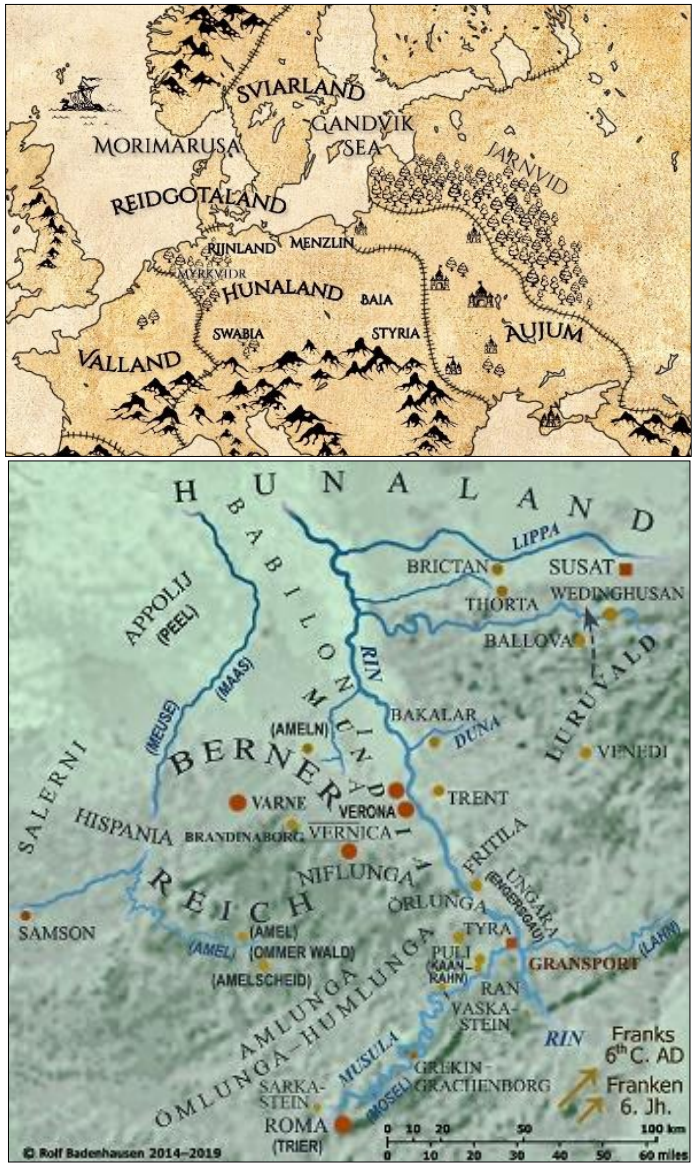
12. ábra. Mai felirat (runák) Alzeyban, és a város címere a sárkánnyal (Siegfried legenda) és Volker von Alzey, a Nibelungok regösének (Minesenger) lantjával.

13. ábra. Dietrich és Siegfried harca.

Alzey város neve Attila nevéből származik: itt volt Attila vára (Etzels Burg / Atzelburg). Itt ölték meg Volker von Alzey regöst. Itt szúrja le őt Hildebrand – neve: hilti „Kampf, Schlacht“ (harc) und brant „Schwert“ (kard), a Dietrich von Bern egyik harcosa. Itt, Attila várában élt

száműzetésbe Dietrich von Bern, Attila követője. Bern (kelta 'verem, szakadék') > ma Bernkastel, városka Pfalzban, a Mosel partján.

14. ábra. Hunaland.

Egyes elképzelések szerint Attila itt lelte halálát is, sőt itt is van eltemetve. A Holt-Rajna ág alatt feltételezik sírját, és ugyanide rejtették el, helyezték sírjába, hatalmas kincsét is (> *Schatz der Nibelungen* – Nibelungok kincse), amit azóta is keresnek.

Attila sírját Basel (Svájc) vidékén (is) feltételezik, a mai Zunzgen (régén Zunzkon > kelta „-kon” *hon, település*) falú határában, Sissach megyében. Maga „Basel” neve egyes kutatók szerint a türk eredetű (*baş* fej + *el* kéz) szóösszetételből származik. Van, aki Attila születési helyét is Svájcba helyezi, Engadin völgyben, a rétoromán (kelta-etruszk) St. Moritz vidékén.

Attila galliai hadjárata elején összehívta a gall vezéreket, és kíséretével, a gall Audax személyes orvásával, tudatta velük, hogy a keltákat szövetségeseknek tekinti, és őket akarja megsegíteni Gallia felszabadításával. És a kelták mind mellette szállnak hadba, a rómaiak ellen. Attila elfoglalja Lutéciát (Lutetia Parisiorum). A kelták alapította várost az őshonos gallok Parisnak nevezték, a trójai királyfi¹³⁷ neve nyomán. Majd innen dél felé fordul és ostromolja Orléant (Aureliana Civitas), gall nevén Cenabum,¹³⁸ a kelta carnutok (carnutes) erődje, ahol a galliai druidák központja volt. Korábban Caesar katonái lemészárolták a carnutok nagy részét. Attila megjelenésével Orléans falai alatt a kelták fellázadnak a megszálló rómaiak ellen, a római várvédőket leölik, és a felkelő, katonák (bagauták)¹³⁹ megnyitják a város kapuit a hunok előtt. Itt jött a hír, hogy Aetius megindult seregével a Loire völgyében Attila ellenében. Ennek megy elejébe Attila, és a Catalaunumi csatában csaptak össze. A csata helye a mai Chalon sur [Saône](#) környékén volt =15. ábra), délen (Burgundia, Rhône völgye), és nem valahol északon a Marne vidékén. Ennek bizonyítéka, hogy itt kezdődik a ma katalánnak¹⁴⁰ mondott nép lakhelye.

15. ábra. Attila tábora Galliában, ahová összehívta a gall törzsek vezéreit.

Másik bizonyítéka a déli csatamezőnek, hogy Attila innen Tolosába (Toulouse) megy udvart tartani. Mielőtt hazafelé indul seregének egy előőrsét helyben hagyja. Állítólag a csapatot vezető ispán neve kapcsán nevezték el Hispániának a Pireneusokon túli területet.¹⁴¹ Itt egy királyság is kialakul Aragon néven. Neve összezseng a szkíta HARAG¹⁴² harc isten nevével. A harc istenének neve Thargitaosz (HARGITA) nevében is fellejűk. Itt Tarazonában (ősi kelta neve Turiasu), Zaragosa vidékén, Aragóniában született Aszturia első püspöke San Atilano (937 – 1007), akít a pápa szentté avatott (1095). Nevét Attila nagykirályunk neve után kapta, mert akkoriban Attila emlékét arrafelé nagy becsben tartották (a német nyelvű Wikipédia nyomán). Fejét, mint szentereklyét őrzik ma is egy ereklyetartóban Toledóban, Spanyolország első fővárosában. Aragónia neve tehát a szkíta „harc” istenének (*harag*) nevéből ered, és így feltehetően a hunoktól származik.

¹³⁷ "Ezt a paradicsomi vidéket ő [Paris] azonnal megkedvelte, és megparancsolta, hogy a Szikan hegy tetejére egy hatalmas várat építsenek." ("Tárh-i Üngürüs" avagy a Magyarok Története) → Sicambria.

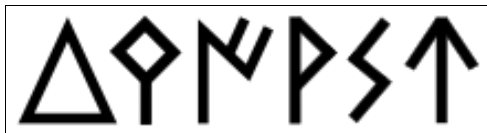
¹³⁸ Ceanabum < kelta CEN fej, vég, AVON víz, folyó – vö. „Nyárad-tó” (Lásd: AVON – OFEN Buda régi neve).

¹³⁹ Kelta BUACHA fiatal katona – magyarul BAKA.

¹⁴⁰ Catalaunes egy gall törzs neve: Catu-vellauni – catu *katona* (*harcos*), vellauni *kiváló* – azaz 'kiváló katona'.

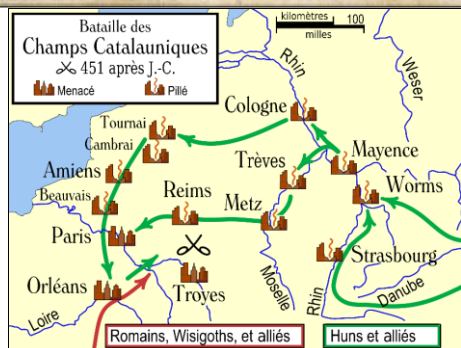
¹⁴¹ Thierry Amadé: Attila történelme, 1865.

¹⁴² HARAG / HARG szkíta „harc” istenének nevéből származik Hargita hegy neve is (itt a Világ közepe).

16. ábra. Tarazona (kelta Turiasu), Aragóniában, kelta rovás-felirata.

Attila és a svájci hunok

17. ábra. A Catalaunumi csata (Jacob van Maerlant: *Spiegel Historiae* /A történelem tükré).

A déli csatamező egy másik bizonyítéka az, hogy innen Attila hazaküldi hadseregének nagy részét, amely a [Rhône](#) forrása felé veszi útját, a mai Wallis (Svájc) kanton irányában. Egy feltehetően lemaradt csapat eltévedt az Alpok szűk, járatlan völgyeiben, és hazafelé menet a felső [Rhône](#) vidékén betéved egy meredek déli völgybe: a Val d'Anniviers (Eifischtal) völgyébe, a dél-svájci Valais-/Wallisban. Majd itt le is telepedtek, és ott élnek ma is.

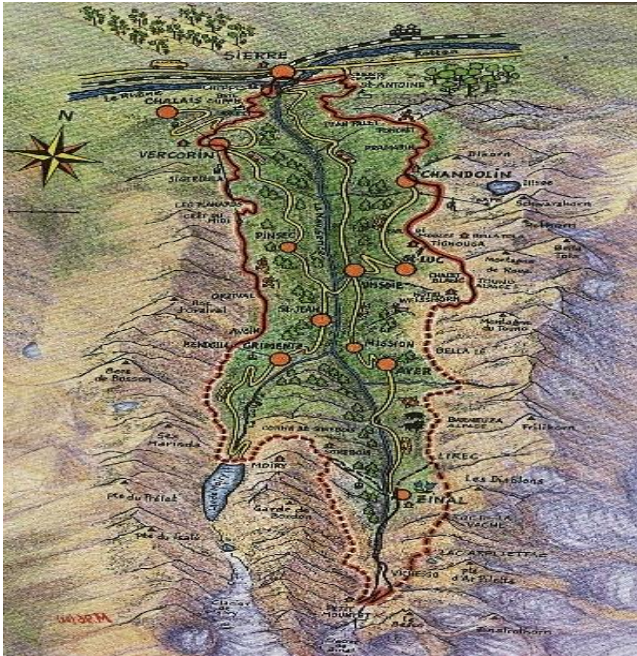

18. ábra. Wallis kanton.

20. ábra. Pinsec nevű falu egyik háza a „Hunok” völgyében.

Bernard Savioz, helyi történész, 1985-ben megjelent könyvében, melynek címe: Valaisans, descendant d'Attila (A Wallisiek Attila leszármazottjai) közül egy pár megmaradt, ahogyan ő mondja, hun szavat, a mai helyiek beszédében: BOIOUK *bújik*, BOURLÉ *birál*, KIAVOUA *kavar*, VALOU *való*, BULIA *buja*, BOUTA *buta*, KOURBA (kelta CUAR) *görbe*, VOUARASSO *varázló*, BOUGUIA *buglya*, FOUR *fűr*, YOUK *lyuk*, BOUGRÉ *bögre*, GOUGNIE *güny*, MOULATA *mulat*, NOUÉS *növés* stb.

21. ábra. „Hunok völgye”, Wallis kanton.

22. ábra. Hun hagyományörzők a Rajnánál.